

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2012. gada 27. septembrī*

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Lokšņu stikla tirgus EEZ — Lēmums, ar kuru konstatēts EKL 81. panta pārkāpums — Cenu noteikšana — Pārkāpuma pierādīšana — Naudas soda noteikšana — Iekšējās pārdošanas izslēgšana — Pienākums norādīt pamatojumu — Vienlīdzīga attieksme — Atbildību mīkstinājoši apstākļi

Lieta T-82/08

Guardian Industries Corp., Dovera, Delavera [*Dover, Delaware*] (Amerikas Savienotās Valstis),

Guardian Europe Sàrl, Dudelanža [*Dudelange*] (Luksemburga),

ko pārstāv *S. Völcker, F. Louis, A. Vallery, C. Eggers* un *H.-G. Kamann*, advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *F. Castillo de la Torre* un *R. Sauer*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2007. gada 28. novembra lēmumu C (2007) 5791, galīgā redakcija, par procesu saskaņā ar [EK] Līguma 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39165 – Lokšņu stikls) daļā attiecībā uz prasītājiem un samazināt ar šo lēmumu uzliktā naudas soda apmēru.

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*], tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] un S. Soldevila Fragoso [*S. Soldevila Fragoso*] (referents),

sekretārs N. Rozners [*N. Rosner*],

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 13. februāra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

Tiesvedības rašanās fakti

- 1 Prasītājas, *Guardian Industries Corp.* un *Guardian Europe Sàrl*, ietilpst *Guardian* grupā, kas darbojas lokšņu stikla un automobiļu stikla ražošanā. *Guardian Industries* ir *Guardian* grupas mātessabiedrība, kurai netieši pilnībā pieder sabiedrības *Guardian Europe* kapitāls.
- 2 2005. gada 22. un 23. februārī un 15. martā Eiropas Kopienu Komisija veica pēkšņās pārbaudes, tostarp *Guardian Flachglas GmbH*, *Guardian Europe* un *Guardian Luxguard I SA* telpās.
- 3 2005. gada 2. martā *Asahi Glass Co. Ltd* un visas tās meitassabiedrības, tostarp *Glaverbel SA/NV*, kas vēlāk kļuvasi par *AGC Flat Glass Europe SA/NV* (turpmāk tekstā – “*Glaverbel*”), iesniedza pieteikumu par atbrīvošanu no naudas soda vai, attiecīgā gadījumā, naudas soda samazināšanu, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegto vienošanos] gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.).
- 4 2006. gada 3. janvārī Komisija uzsāka procedūru saskaņā ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulu (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EK] Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), un 2006. gada 6. martā informēja par to lietas dalībniekus.
- 5 2006. gada 10. februārī Komisija nosūtīja informācijas pieprasījumus vairākām sabiedrībām, tostarp prasītājām. *Guardian Europe* atbildēja uz šo pieprasījumu 2006. gada 10. martā.
- 6 2007. gada 9. martā Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kuru 2007. gada 13. un 14. martā nosūtīja vairākām sabiedrībām, tostarp prasītājām.
- 7 2007. gada 28. novembrī Komisija pieņēma lēmumu C (2007) 5791, galīgā redakcija, par procesu saskaņā ar [EK] Līguma 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39165 – Lokšņu stikls) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), kura kopsavilkums ir publicēts 2008. gada 24. maijā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 127, 9. lpp.) un kas tika paziņots prasītājām 2007. gada 3. decembrī.
- 8 Apstrīdētais lēmums tika paziņots arī *Asahi Glass*, *Glaverbel* un *Pilkington Deutschland AG*, *Pilkington Group Ltd*, *Pilkington Holding GmbH* (turpmāk kopā sauktas – “*Pilkington*”), kā arī *Compagnie de Saint-Gobain SA* un *Saint-Gobain Glass France SA* (turpmāk kopā sauktas – “*Saint-Gobain*”).
- 9 Komisija apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka sabiedrības, kurām tas adresēts, ir piedalījušās vienotā un turpinātā EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumā, kas aptvēra Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) teritoriju un ko veidoja vienošanās par cenu paaugstināšanu, minimālo cenu noteikšanu, mērķa cenu noteikšanu, cenu iesaldēšanu un citu komercdarbības nosacījumu noteikšanu attiecībā uz četrām lokšņu stikla izstrādājumu kategorijām, ko pārdod neatkarīgajiem klientiem un izmanto būvniecības nozarē, proti, pludināto stiklu, zemas emisijas stiklu, laminēto stiklu un neapstrādātu spoguļstiklu, kā arī sensitīvas komercinformācijas apmaiņa.
- 10 Prasītājas tika atzītas par vainīgām pārkāpumā attiecībā uz laikposmu no 2004. gada 20. aprīļa līdz 2005. gada 22. februārim, un tām solidāri tika uzlikts naudas sods EUR 148 miljonu apmērā.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 11 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 12. februārī, prasītājas cēla šo prasību.

- 12 Pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklaušanās Vispārējā tiesa (sestā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un Vispārējās tiesas Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzdeva lietas dalībniekiem rakstveida jautājumus. Lietas dalībnieki atbildēja uz šiem jautājumiem noteiktajā termiņā.
- 13 2012. gada 8. februārī prasītājas nosūtīja Vispārējai tiesai tabulu par tām uzliktā naudas soda aprēķināšanas metodēm. 2012. gada 10. februārī Komisija iesniedza apsvērumus par šo dokumentu, kas tajā pašā dienā tika nosūtīti prasītājām.
- 14 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklauti 2012. gada 13. februāra tiesas sēdē.
- 15 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu;
  - samazināt uzliktā naudas soda apmēru;
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 16 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- noraidīt prasību;
  - piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 17 Prasītājas, pamatojot savus prasījumus par daļēju apstrīdētā lēmuma atcelšanu, izvirza vienu vienīgu pamatu – faktu kļūdu attiecībā uz to dalības aizliegtās vienošanās īstenošanā ilgumu un aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru. Pamatojot savus prasījumus par naudas soda samazināšanu, prasītājas izvirza trīs pamatus, proti, pirmkārt, nepieciešamību samazināt to naudas soda apmēru apstrīdētā lēmuma daļējas atcelšanas rezultātā, otrkārt, diskriminācijas aizlieguma principa un pienākuma norādīt pamatojumu attiecībā uz naudas soda noteikšanu pārkāpumu un, treškārt, kļūdu vērtējumā, ņemot vērā ļoti ierobežoto un pasīvo lomu, kāda tām esot bijusi pārkāpuma izdarīšanā, un diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpumu.
- 18 Turklāt lietas dalībnieki tiesas sēdē apstrīdēja atsevišķu dokumentu pieņemamību.

Par atsevišķu dokumentu pieņemamību un uz dokumentiem veiktajām atsaucēm

Par Komisijas 2012. gada 10. februāra vēstules pieņemamību

- 19 Prasītājas tiesas sēdē apstrīdēja Komisijas 2012. gada 10. februāra vēstules pieņemamību, motivējot ar to, ka iepriekš tām nekad neesot darīti zināmi tajā ietvertie skaitļi.
- 20 Komisija uzskata, ka šī vēstule, kas ir papildinājums tās 2012. gada 23. janvāra atbildei uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem, ir pieņemama.
- 21 Ir jānorāda, ka šī vēstule Vispārējā tiesā tika iesniegta pēc Komisijai noteiktā termiņa, bet tā tomēr tika nosūtīta prasītājām 2012. gada 10. februārī. Šajā vēstulē ir ietverti apsvērumi par dokumentu, kuru prasītājas iesniedza 2012. gada 8. februārī, kā arī papildinājums Komisijas atbildei uz Vispārējās tiesas

uzdoto rakstveida jautājumu, lai pirms tiesas sēdes sniegtu atbildi par naudas soda apmēra noteikšanas metodi, kuru prasītājas piedāvā izmantot iekšējās pārdošanas izslēgšanas gadījumā. Komisija šajā vēstulē precīzē, pirmkārt, ka paziņojuma par iebildumiem 1. tabulā ietvertie skaitļi attiecas ne vien uz iekšējo pārdošanu, bet arī uz atsevišķu kategoriju stikla pārdošanu, kas apstrīdētā lēmuma galīgajā versijā nav tikusi ņemta vērā, un, otrkārt, ka ar tiem ir fiksēta attiecība starp aizliegtās vienošanās dalībnieku kopējo pārdošanu un to iekšējo pārdošanu.

- 22 Ņemot vērā šīs vēstules saturu un faktu, ka tā tikusi nodota prasītājam un tās attiecīgi tiesas sēdē varēja sniegt savus apsvērumus par šo vēstuli, attiecīgais dokuments ir jāuzskata par pieņemamu un ir jānoraida prasītāju izvirzītā iebilde par nepieņemamību.

Par atsauču uz dokumentiem, kuri nav tikuši iesniegti Vispārējā tiesā, pieņemamību

- 23 Komisija tiesas sēdē apstrīdēja atsevišķu atsauču, kuras prasītājas savos mutvārdu paskaidrojumos veikušas attiecībā uz dokumentiem, kas neesot iesniegti Vispārējā tiesā, pieņemamību, pamatojoties uz to, ka šie dokumenti neesot Vispārējās tiesas lietas materiālu sastāvdaļa. Tā precizēja, ka it īpaši tas attiecas uz prasītāju atbildi uz paziņojumiem par iebildumiem.

- 24 Reglamenta 44. panta 1. punktā, kas attiecas uz elementiem, kuriem jābūt ietvertiem prasības pieteikumā Vispārējai tiesai, ir paredzēts, ka tajā ietver “attiecīgā gadījumā – ziņas par piedāvātajiem pierādījumiem”. Tāpat saskaņā ar šī paša reglamenta 46. panta 1. punktu iebildumu rakstā ietver ziņas par piedāvātajiem pierādījumiem. Šīs normas papildina Reglamenta 48. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru replikā un atbildē uz repliku lietas dalībnieki var piedāvāt papildu pierādījumus savu argumentu pamatošanai.

- 25 Turklāt saskaņā ar Reglamenta 48. panta 2. punktu tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā.

- 26 Tomēr izskatāmajā lietā ir jākonstatē, ka prasītājas nav vēlējušās ne iesniegt jaunas ziņas par piedāvātajiem pierādījumiem, ne izvirzīt jaunu pamatu pēc rakstveida procesa pabeigšanas un ka tās mutvārdu procesā ir atsaukušās vienīgi uz atsevišķiem argumentiem, kas balstās uz dokumentiem, kuri nav tikuši iesniegti Vispārējā tiesā. Tādēļ Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida un jāuzskata, ka Vispārējai tiesai savukārt ir jāizvērtē argumenti, kurus prasītājas izvērta tiesas sēdē, ņemot vērā lietas materiālos esošos pierādījumus.

- 27 Turklāt, ņemot vērā izskatāmās lietas apstākļus, pēc tam, kad būs izvērtēti visi prasītāju izvirzītie pamati, ir jāizvērtē tiesas sēdē prasītāju izvirzītā pēdējā iebilde par nepieņemamību attiecībā uz atsaucēm, kuras Komisija iebildumu rakstā un savā atbildē uz Vispārējās tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem ir veikusi uz *Pilkington* atbildi uz paziņojumu par iebildumiem.

Par prasījumiem saistībā ar daļēju apstrīdētā lēmuma atcelšanu

- 28 Prasītājas, pamatojot savus prasījumus par daļēju apstrīdētā lēmuma atcelšanu, ir izvirzījušas vienu vienīgu pamatu, proti, faktu kļūdu attiecībā uz to dalības aizliegtās vienošanās īstenošanā ilgumu un aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apmēru.

- 29 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav konstatējusi, pirmkārt, ka tās ir pievienojušās aizliegtās vienošanās dalībnieku sastāvam pirms 2005. gada 11. februāra un, otrkārt, ka tā aptvēra visu EEZ teritoriju. Tādējādi Komisijas iesniegtie pierādījumi šajā ziņā esot apšaubāmi un pretrunīgi un balstoties uz subjektīvām, neskaidrām un neapstiprinātām liecībām, kā arī uz pieņēmumiem, kuru pamatā ir vēlāki notikumi.

Par prasības pamata pirmo daļu – kļūdainu vērtējumu attiecībā uz prasītāju dalības aizliegtās vienošanās īstenošanā ilgumu

- 30 Komisija ir atzinusi prasītājas par vainīgām pārkāpuma izdarīšanā attiecībā uz laikposmu no 2004. gada 20. aprīļa līdz 2005. gada 22. februārim, balstoties uz dažādiem pierādījumiem, proti, pārbaužu laikā izņemtiem dokumentiem, kurus daļēji apstiprina *Glaverbel* mutvārdu paziņojumi un dokumenti, kurus tā iesniedza ar pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu, kā arī vairāku uzņēmumu atbildes uz informācijas pieprasījumiem. Tādējādi Komisija ir uzskatījusi, ka prasītājas bija sākušas piedalīties koluzīvās darbībās, sākot no 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes, kas notika Vācijā, piedaloties prasītāju pārstāvim un *Pilkington* pārstāvim, un kuras laikā *Pilkington* pārstāvis esot informējis prasītāju pārstāvi par koluzīvām vienošanām, kas panāktas ar *Saint-Gobain* un *Glaverbel*. Lai izdarītu šādu secinājumu, Komisija it īpaši ir balstījusies uz divām ar roku rakstītām piezīmju lapām, kas izņemtas *Pilkington* telpās pēkšņo pārbaužu laikā (apstrīdētā lēmuma 155.–188. apsvērums). Komisija ir uzskatījusi, ka prasītājas turpināja piedalīties koluzīvās darbībās, 2004. gada 15. jūnijā saņemot zvanu no *Pilkington*, ar kuru tās tika informētas par noslēgto nolīgumu attiecībā uz Itālijas tirgu, un tās esot tam piekritušas (apstrīdētā lēmuma 189.–196. apsvērums). Turklāt Komisija ir uzskatījusi, ka prasītājas kopā ar *Glaverbel*, *Pilkington* un *Saint-Gobain* (turpmāk kopā sauktas – “trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces”) ir piedalījušās sanāksmē Luksemburgā 2004. gada 2. decembrī, kuras laikā esot tikuši pieņemti lēmumi attiecībā uz cenu paaugstināšanu, minimālajām cenām un citiem komercdarbības nosacījumiem attiecībā uz lokšņu stikla izstrādājumu pārdošanu vairākās Eiropas valstīs, balstot šo uzskatu uz ar roku rakstītām piezīmēm, kas izņemtas *Pilkington* telpās pēkšņo pārbaužu laikā, kā arī uz izrakstiem no darba plānotājiem (apstrīdētā lēmuma 197.–264. apsvērums). Visbeidzot, Komisija ir uzskatījusi, ka prasītājas un trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces 2005. gada 11. februārī tikās Parīzē (Francija), lai vienotos par cenu paaugstināšanu un citiem komercdarbības nosacījumiem attiecībā uz lokšņu stikla izstrādājumu pārdošanu vairākās Eiropas Kopienas valstīs un apmainītos ar sensitīvu komercinformāciju (apstrīdētā lēmuma 265.–296. apsvērums).
- 31 Prasītājas uzskata, ka tās nav piedalījušās aizliegtās vienošanās īstenošanā pirms 2005. gada 11. februāra. Tādējādi tās apstrīd, ka 2004. gada 20. aprīļa un 2. decembra sanāksmes varētu būt norādes, kas pierādītu to dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā. Tās apgalvo, ka trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces varēja šos kontaktus uzskatīt par “pārbaudes laiku”, pirms tiek mēģināts uzaicināt prasītājas uz reālu aizliegtās vienošanās sanākumi. Tomēr prasītājas atzīst, ka tās ir piedalījušās 2005. gada 11. februāra sanāksmē.
- 32 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 2. pantu un judikatūru pienākums pierādīt EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu ir tai iestādei, kas to apgalvo, jo tai ir jāsniedz tādi pierādījumi, kas tiesiski pietiekami pierāda pārkāpumu veidojošo faktu esamību (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 58. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 86. punkts). Turklāt, ja tiesai rodas šaubas, tās ir jāinterpretē par labu uzņēmumam, kuram adresēts lēmums, ar kuru konstatēts pārkāpums (šajā ziņā skat. Tiesas 1978. gada 14. februāra spriedumu lietā 27/76 *United Brands* un *United Brands Continentaal*/Komisija, *Recueil*, 207. lpp., 265. punkts), un atbilstoši nevainības prezumpcijas principam tiesa līdz ar to nevar secināt, ka Komisija ir tiesiski pietiekami pierādījusi attiecīgā pārkāpuma esamību, ja tiesai par to vēl pastāv šaubas, it īpaši izskatot prasību atcelt lēmumu par naudas soda uzlikšanu (Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 177. punkts). Tādējādi Komisijai ir jāsniedz pietiekami precīzi un sakritīgi pierādījumi, lai radītu stingru pārliecību par to, ka ir izdarīts pārkāpums. Tomēr katram Komisijas iesniegtajam pierādījumam nav noteikti jāatbilst šiem kritērijiem attiecībā uz katru pārkāpuma elementu. Ir pietiekami, ja pierādījumu kopums, uz ko iestāde atsaucas, kopumā ņemot atbilst šai prasībai (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering* u.c./Komisija, 179. un 180. punkts).

- 33 Kā Tiesa to jau ir norādījusi, ir ierasts, ka darbības saistībā ar pret konkurenci vērstu praksi un nolīgumiem norisinās slepeni, sanāksmes notiek slepeni un ar tām saistītā dokumentācija tiek samazināta līdz minimumam. No tā izriet, ka, pat ja Komisija atklāj pierādījumus, kas tieši apliecina prettiesisku saziņu starp tirgus dalībniekiem, šie pierādījumi parasti ir fragmentāri un izkaisīti, kā rezultātā bieži konkrētas detaļas ir jārekonstruē, izmantojot dedukciju. Lidz ar to vairumā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīguma esamība ir jāizsecina no noteiktām sakritībām vai norādēm, kuras, aplūkotas kopsakarā, nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var būt pierādījums par konkurences tiesību normu pārkāpumu (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland u.c./Komisija, Recueil*, I-123. lpp., 55.–57. punkts, un 2007. gada 25. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-403/04 P un C-405/04 P *Sumitomo Metal Industries un Nippon Steel/Komisija, Krājums*, I-729. lpp.).
- 34 Gadījumos, kad Komisijas argumentācija balstās uz pieņēmumu, ka konstatētos faktus nevar izskaidrot citādi kā vien kā saskaņotas darbības starp uzņēmumiem, ir pietiekami, ka prasītājas pierāda apstākļus, kas sniedz citu izskaidrojumu Komisijas konstatētajiem faktiem un kas tādējādi ļauj ar citu faktu izskaidrojumu aizstāt Komisijas sniegto faktu izskaidrojumu (Tiesas 1984. gada 28. marta spriedums apvienotajās lietās 29/83 un 30/83 *Compagnie royale asturienne des mines un Rheinzink/Komisija, Recueil*, 1679. lpp., 16. punkts, un Vispārējās tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija, Recueil*, II-931. lpp., 725. punkts).
- 35 Tomēr Komisija pamatoti uzsver, ka šī judikatūra nav piemērojama gadījumos, kad šie konstatējumi balstās uz dokumentāriem pierādījumiem (iepriekš 34. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija*, 725.–727. punkts; iepriekš 32. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 186. un 187. punkts, un 2007. gada 12. septembra spriedums lietā T-36/05 *Coats Holdings un Coats/Komisija*, Krājumā nav publicēts, 72. punkts).
- 36 Prasītāju argumenti, saskaņā ar kuriem tās neesot piedalījušās aizliegtās vienošanās īstenošanā pirms 2005. gada 11. februāra, ir jāizvērtē šo principu kontekstā.
- Par 2004. gada 20. aprīļa sanāksmi
- 37 Vispirms prasītājas apstrīd, ka 2004. gada 20. aprīļa sanāksmei bija pret konkurenci vērsts mērķis, un *Pilkington* darbinieka *B.*, kas piedalījās šajā sanāksmē, piezīmju pierādījuma spēku. Tādējādi tās, pirmkārt, apgalvo, ka 2004. gada 20. aprīļa sanāksmei starp *Guardian Europe* darbinieku *F.* un *Pilkington* darbinieku *B.*, pretēji slepenajām sanāksmēm, kuras rīkoja trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces 2004. gada 9. janvārī, 2. martā un 15. jūnijā un 2005. gada 11. februārī, nebija pret konkurenci vērsts mērķis. Tās norāda, ka šī sanāksme notika publiskā restorānā, ka tās priekšmets bija kopīgās intereses un ka *F.* lūdza atlīdzināt izdevumus par vakariņu rēķinu. Otrkārt, saistībā ar *B.* piezīmēm attiecībā uz šīm vakariņām, uz kurām Komisija balstās apstrīdētajā lēmumā, prasītājas apgalvo, ka tās nav šo vakariņu aktuālais elements un nav to protokols, jo tajās ir ietvertas personiskās pārdomas. Turklāt to saturs esot jāinterpretē piesardzīgi, jo tās esot rakstītas angļu valodā un to veikusi persona, kurai angļu valoda nav dzimtā valoda, kurai ir neliela pieredze un kura esot varējusi pieļaut kļūdas, atspoguļojot vakariņu laikā pārrunāto.
- 38 Vispirms ir jāizvērtē *B.* piezīmes attiecībā uz 2004. gada 20. aprīļa sanāksmi un pēc tam – minētās sanāksmes pret konkurenci vērsta mērķis.
- 39 Attiecībā uz *B.* piezīmēm prasītājas apstrīd, pirmkārt, ka tās ir šo vakariņu aktuālais elements, jo *F.* neatceras, ka būtu redzējis, ka *B.* vakariņu laikā veic piezīmes. Šajā ziņā ir jānorāda, ka minēto piezīmju virsraksts “Sanāksmes protokols” un datums “20.04.2004.” ir norāde, kas apstiprina Komisijas

vērtējumu, saskaņā ar kuru šīs piezīmes ir 2004. gada 20. aprīlī starp *F.* un *B.* notikušās diskusijas protokols, un ir minētās sanāksmes aktuālais elements (apstrīdētā lēmuma 157. apsvērums). Šo piezīmju detalizētības pakāpe un formulējums arī apstiprina šo vērtējumu un ir pretrunā prasītāju izvirzītajai hipotēzei, saskaņā ar kuru *B.* tās esot sagatavojis pēc minētās sanāksmes un esot tām pievienojis personiskās pārdomas. Šķiet maz ticams, ka *B.* ar tādu precizitātes pakāpi būtu varējis atcerēties informāciju, kuras apmaiņa notika vakariņu laikā. Tādēļ, ņemot vērā šos elementus, pat ja tiktu pieņemts, ka prasītāju apgalvojums, saskaņā ar kuru *F.* neatceras, ka būtu redzējis, ka *B.* vakariņu laikā veic piezīmes, ir pamatots, tas pats par sevi nevar atspēkot Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru šīs piezīmes ir 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes aktuālais elements.

- 40 Otrkārt, prasītājas apstrīd minēto piezīmju pierādījuma spēku, apgalvojot, ka tajās ir ietvertas *B.* personiskās pārdomas un ka tā ir rakstījusi persona, kurai angļu valoda nav dzimtā valoda un kurai ir neliela pieredze. Tomēr prasītājas nav iesniegušas nekādus pierādījumus, kas pamatotu šos apgalvojumus. Turklāt tās pašas atzīst, ka šīs piezīmes ir skaidras un strukturētas, kas ir sanāksmes protokolam raksturīgas iezīmes. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šajās piezīmēs, kuras *B.* nosaucis par sanāksmes protokolu, nav ietvertas *B.* personiskās pārdomas, bet tajās ir norāde uz informācijas apmaiņu starp *B.* un *F.* Tā *B.* sniegtā informācija ir iekļauta [piezīmju] pirmajā daļā ar nosaukumu, piemēram, attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Īriju un Vāciju – “Saskaņotā cenu paaugstināšana”, turpretim *F.* sniegtā informācija ir ietverta turpinājumā un attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Īriju un Vāciju tā ir apkopota ar nosaukumu “Informācija”. Tāpat piezīmēs ir ietvertas darbības, kas jāveic pēc šīs informācijas apmaiņas, piemēram, attiecībā uz Vāciju – “*Guardian* ir jāapstiprina *S.* stikla cena” un attiecībā uz Itāliju – “Mums ir jānovērtē dienas, kad [preces atrodas] pārdevēju noliktavās”. Tādēļ ir jāuzskata, ka prasītāju argumenti ir vienkārši pieņēmumi, kas nav pietiekami, lai atspēkotu minēto piezīmju pierādījuma spēku.
- 41 Turklāt no *B.* piezīmēm izriet, ka šajā sanāksmē notika sensitīvas informācijas apmaiņa. Tā *B.* informēja *F.* par turpmākām cenu paaugstināšanām Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Vācijā, par ko bija vienojušās trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces, un *F.* apmaiņā sniedza informāciju attiecībā uz prasītāju situāciju minētajos tirgos (apstrīdētā lēmuma 159.–167. apsvērums).
- 42 No šīm piezīmēm izriet arī, ka *B.* informēja *F.* par diskusijām, kas notikušas starp trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm par cenām un iespējamo cenu paaugstināšanu Itālijas tirgū, kurā vēl nebija paredzēta cenu paaugstināšana, un ka *F.* norādīja, ka iespējamās cenu paaugstināšanas gadījumā Itālijas tirgū viņš piekrit vai nu apturēt pārdošanu šajā tirgū uz diviem mēnešiem, lai ļautu trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm efektīvi veikt attiecīgo [cenu] paaugstināšanu, vai arī paaugstināt savas cenas vienlaikus ar šīm trim minētajām dalībniecēm trīs mēnešus vēlāk, tādējādi ļaujot ražošanas centram, kas piegādā preces Itālijas tirgū, piemērot šo cenu paaugstināšanu.
- 43 Tomēr prasītājas apgalvo, ka informācija, kuru *F.* sniedza šajā sanāksmē, nebija sensitīva, jo tā vai nu esot bijusi zināma *Pilkington*, vai esot bijusi tīši kļūdaina. Tomēr informācijas, kuru *F.* sniedza *B.*, sensitīvais raksturs izriet no pašas informācijas satura. Šī informācija faktiski attiecas uz prasītāju komerciālo stratēģiju, kurai parasti nebūtu jābūt zināmai konkurentiem. It īpaši tas attiecas uz informāciju saistībā ar Gūlā [*Goole*] (Apvienotā Karaliste) esošās rūpnīcas darbību, tās klientu skaitu Apvienotajā Karalistē un Īrijā vai par tās interesēm iegūt mazos klientus, kurus piesaista “48 stundu” serviss. Tas pats attiecas uz informāciju saistībā ar cenām, kādas tiek piemērotas atsevišķiem klientiem, *F.* iespaidiem attiecībā uz ieinteresētību pielāgot cenu paaugstināšanu Vācijā atkarībā no klientu lieluma vai arī uz darbībām, kas jāveic iespējamās cenu paaugstināšanas Itālijā gadījumā. Turklāt fakts, ka *B.* ir iekļāvis šo informāciju savās piezīmēs, ir pretrunā prasītāju apgalvojumam, saskaņā ar kuru šī informācija bija zināma konkurentiem.
- 44 Visbeidzot, pat ja tiktu pierādīts apstāklis, ka atsevišķa *F.* sniegtā informācija ir bijusi neprecīza, piemēram, fakts, ka klientu skaits ir 130, nevis 150 vai ka Gūlas rūpnīca strādā ar “zemu kapacitāti”, nevis ar “viszemāko kapacitāti, kāda iespējama”, tas tomēr neietekmētu šīs informācijas nozīmīguma vērtējumu. Turklāt pretēji tam, ko *F.* šķietami ir norādījis savā 2007. gada 10. maijā apstiprinātajā

paziņojumā, atsauce uz “135 000 tonnu lielu tirgu” attiecībā uz Apvienoto Karalisti nav kļūdaina informācija, bet viens no nosacījumiem, kuru noteica aizliegtās vienošanās dalībnieces, lai veiktu cenu paaugstināšanu, proti, lokšņu stikla apjoma novērtējums, kāds prasītājam būtu jāpārdod Apvienotajā Karalistē 2004. gadā (apstrīdētā lēmuma 161. apsvērumš).

- 45 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija pamatoti varēja uzskatīt, ka šajā sanāksmē *F.* un *B.* veica sensitīvas informācijas apmaiņu attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Īriju un Vāciju, kā arī par prasītāju stratēģiju cenu paaugstināšanas Itālijā gadījumā. Kā to apgalvo Komisija, šī informācijas apmaiņa veido vismaz saskaņotas darbības. Ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 81. panta 1. punktu ir aizliegtas saskaņotas darbības, ko veido jebkāda tieša vai netieša kontaktu nodibināšana starp saimnieciskās darbības subjektiem, lai atklātu konkurentam darbības, kuras attiecīgais saimnieciskās darbības subjekts ir nolēmis veikt vai paredz veikt tirgū, ja šo kontaktu mērķis vai sekas ir radīt tādus konkurences apstākļus, kas neatbilstu normāliem tirgus apstākļiem (šajā ziņā skat. iepriekš 32. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Participazioni*, 117. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 160. punkts; Vispārējās tiesas 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR*/Komisija, sauktu “Cements”, *Recueil*, II-491. lpp., 1852. punkts). Šī koordinācijas starp uzņēmumiem forma apzināti aizstāj konkurences risku ar praktisku sadarbību starp tiem (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-53/03 *BPB*/Komisija, Krājums, II-1333. lpp., 179. punkts, un 2012. gada 2. februāra spriedumu lietā T-83/08 *Denki Kagaku Kogyo* un *Denka Chemicals*/Komisija, 67. punkts). Tādēļ, lai konstatētu saskaņotas darbības, nav jāpierāda, ka attiecīgais konkurents formāli attiecībā pret vienu vai vairākiem konkurentiem ir apņēmis rīkoties tā vai citādi vai ka konkurenti ir kopīgi noteikuši savu nākotnes uzvedību tirgū. Pietiek ar to, ka ar savu paziņojumu par nodomiem konkurents ir izslēgts vai vismaz ir nozīmīgi samazināta neziņa attiecībā uz uzvedību, kāda no viņa puses ir sagaidāma tirgū (iepriekš minētie spriedumi apvienotajās lietās “Cements”, 1852. punkts; lietā *BPB*/Komisija, 182. punkts, un lietā *Denki Kagaku Kogyo* un *Denka Chemicals*/Komisija, 67. punkts).
- 46 Tādēļ argumenti, ar kuriem tiek mēģināts apstrīdēt, ka minētajai sanāksmei bija pret konkurenci vērsts mērķis, ir jānoraida kā nepamatoti. Ņemot vērā 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē apspriestos jautājumus, kas izklāstīti iepriekš 41. un 42. punktā, fakts, ka tā notika vakariņu publiskā restorānā laikā un ka *F.* lūdza atlīdzināt rēķinu par vakariņām, nevar būt pietiekams – kā to norādījusi Komisija –, lai atspēkotu minētās sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu.
- 47 Turklāt prasītājas uzskata, ka Komisijai nav izdevies pierādīt, ka tās ir pievienojušās aizliegtās vienošanās dalībnieku sastāvam 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes laikā. Tādējādi tā atbilstoši judikatūras prasībām neesot pierādījusi, ka *B.* esot paziņojis *F.* detaļās attiecībā uz sanāksmēm, kas notikušas starp trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm, ne arī to, ka *F.* esot izrādījis savu nodomu ar jebkādam savām darbībām piedalīties aizliegtās vienošanās īstenošanā. Turklāt *B.* neesot aicinājis *F.* piedalīties nākamajā aizliegtās vienošanās sanāksmē 2004. gada jūnijā, bet vienīgi 2005. gada februāra sanāksmē. Komisija neesot arī pierādījusi, ka *B.* esot piedāvājis būt par kontaktpersonu atsevišķiem konkurentiem, kas nav *Groupement européen des producteurs de verre plat* (Eiropas Lokšņu stikla ražotāju asociācija, turpmāk tekstā – “*GEPVP*”) biedri. Šī asociācija ir izveidota 1978. gadā ar mērķi pārstāvēt Eiropā lokšņu stikla ražotājus, tajā ietilpst trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces un no 2004. gada 1. jūlija – arī prasītājas. *Glaverbel* apgalvojumi šajā ziņā neesot apstiprināti ar rakstveida pierādījumiem. Visbeidzot, Komisija savu secinājumu, saskaņā ar kuru 2004. gada 20. aprīļa vakariņām bija pret konkurenci vērsts raksturs, nevarot balstīt uz *F.* dalību vēlākās sanāksmēs 2004. gada decembrī un 2005. gada februārī vai dalību *GEPVP* sanāksmēs.
- 48 Saskaņā ar judikatūru, ciktāl tas attiecas uz nolīgumiem un saskaņotām darbībām, kam ir pret konkurenci vērsts mērķis, Komisijai, lai pierādītu uzņēmuma dalību tajos, ir jāpierāda, ka attiecīgais uzņēmums ar savu paša rīcību ir vēlējies veicināt kopējos mērķus, kurus īsteno visi dalībnieki, un ka

tas ir zinājis par citu uzņēmumu iecerētajām vai veiktajām materiālajām darbībām šo pašu mērķu īstenošanā vai ka tas ir varējis tās saprātīgi paredzēt un bijis gatavs uzņemt risku (iepriekš 32. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 87. punkts).

- 49 Izskatāmajā lietā no *B.* piezīmēm attiecībā uz 2004. gada 20. aprīļa sanākumi izriet, pirmkārt, ka, ņemot vērā sanāksmes laikā *F.* paziņoto informāciju, prasītājam bija zināms par trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču iecerētajām pret konkurenci vērstajām darbībām un, otrkārt, ka, ņemot vērā informāciju, kura apmaiņā tika sniegta *B.*, tās bija vienojušās piedalīties – savā vārdā un ar savu pašu rīcību – aizliegtās vienošanās kopīgo mērķu īstenošanā. Lai gan prasītājas, kā tās pašas apgalvo, bija agresīvas konkurentes tirgū, informācija, ko šajā sanāksmē sniedza *F.*, ar pārliecību par prasītāju sadarbību trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm ļāva uzzināt to nostāju attiecībā uz Apvienotās Karalistes, Īrijas un Vācijas tirgiem, kuros tās bija iecerējušas piemērot iepriekšējās sanāksmēs panāktos nolīgumus par cenu paaugstināšanu, kā arī paplašināt minēto cenu paaugstināšanu attiecībā uz Itālijas tirgu. Šādos apstākļos faktam, ka *B.* piezīmēs nav minēts, ka viņš paziņoja *F.* informāciju par 2004. gada 2. marta sanāksmē panākto vienošanos par cenu paaugstināšanu attiecībā uz Beniluksa valstīm vai par cenu paaugstināšanas plāniem citās valstīs, tostarp Francijā un Polijā, nav nozīmes, lai pierādītu prasītāju dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā.
- 50 Tādēļ pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, un saskaņā ar iepriekš 45. un 48. punktā minēto judikatūru ir jāuzskata, ka Komisija ir pierādījusi prasītāju dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā, sākot no 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes.
- 51 Prasītāju arguments, saskaņā ar kuru no *B.* veiktajām piezīmēm neizriet, ka viņš informēja *F.* par aizliegtās vienošanās sanāksmju esamību un saturu, konkrēti, par visnesenāko sanākumi, kas notika 2004. gada 2. martā, nevar ietekmēt jautājumu par to, vai prasītājas pievienojās aizliegtās vienošanās īstenošanai 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes laikā. Kā tas ir konstatēts iepriekš 41. punktā, no *B.* piezīmēm tostarp izriet, ka viņš paziņoja *F.* par to, ka eksistē nolīgumi par cenām attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Īriju un Vāciju, kā arī par to īstenošanas termiņiem “divas nedēļas vēlāk” attiecībā uz Apvienoto Karalisti un Īriju, kā arī “1. maijā, 15. maijā un 1. jūnijā attiecībā uz lielajiem klientiem” saistībā ar Vāciju. No apstrīdētā lēmuma izriet arī, ka *Pilkington* 2004. gada 29. aprīlī paziņoja par cenu paaugstināšanu Apvienotajā Karalistē un Īrijā un šim paziņojumam sekoja *Saint-Gobain* un *Glaverbel* paziņojumi attiecīgi 2004. gada 11. un 18. maijā (apstrīdētā lēmuma 159. apsvērums, 193. zemspītras piezīme). Attiecībā uz Vāciju pirmo paziņojumu par cenu paaugstināšanu veica *Saint-Gobain* 2004. gada 25. maijā, un šim paziņojumam sekoja *Pilkington* un *Glaverbel* paziņojumi 2004. gada jūnija sākumā (apstrīdētā lēmuma 163. apsvērums, 201. zemspītras piezīme). Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, tām bija pietiekami precīzi zināma trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču iecerētā rīcība, lai pievienotos to pret konkurenci vērsto mērķu īstenošanai. Neraugoties uz šiem apstākļiem, *F.* nevilcinājās sniegt informāciju, kas veicināja aizliegtās vienošanās mērķu īstenošanu, kā, piemēram, informāciju par iespējamo cenu paaugstināšanu Itālijā.
- 52 Prasītāju arguments, saskaņā ar kuru no *B.* veiktajām piezīmēm neizriet, ka viņš būtu aicinājis *F.* piedalīties nākamajā aizliegtās vienošanās sanāksmē, ir jānoraida kā tāds, kam nav nozīmes. Komisija ar citiem pierādījumiem faktiski ir pierādījusi prasītāju tiešo vai netiešo dalību visās turpmākajās aizliegtās vienošanās sanāksmēs, sākot no šī datuma (skat. turpmāk 63. un 69.–71. punktu). Tādējādi 2004. gada 15. jūnija sanāksmē, kurā piedalījās trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces, *B.* zvanija *F.*, kurš bija atvaļinājumā, lai gūtu apstiprinājumu informācijai, ko *F.* viņam bija paziņojis 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē attiecībā uz Itāliju (apstrīdētā lēmuma 196. apsvērums). 2004. gada 2. decembra sanākumi organizēja pats *F.*, un tā notika Luksemburgā dienu pirms *GEPVP* sanāksmes, kurā piedalījās tikai četri aizliegtās vienošanās dalībnieku pārstāvji (apstrīdētā lēmuma 199. un 201.–204. apsvērums). Visbeidzot, kā to atzīst prasītājas, tās piedalījās 2005. gada 11. februāra sanāksmē, uz kuru tās bija uzaicinājis *B.*

- 53 Prasītāju argumenti, saskaņā ar kuriem no *B.* veiktajām piezīmēm neizriet, kāda bija *F.* reakcija uz *B.* priekšlikumiem, ne arī tas, ka *F.* būtu solīja piedalīties diskusiju turpinājumā, arī ir jānoraida kā tādi, kam nav nozīmes. Kā tas izriet no 49. punkta iepriekš, ņemot vērā informācijas apmaiņu, kas notika starp *B.* un *F.* 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē, prasītājam bija zināms par trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču iecerētajām pret konkurenci vērstajām darbībām un prasītājas bija iecerējušas ar savām darbībām piedalīties aizliegtās vienošanās kopējo mērķu īstenošanā, kas saskaņā ar iepriekš 48. punktā atgādināto judikatūru ir pietiekami, lai tiktu pierādīta prasītāju dalība aizliegtās vienošanās īstenošanā.
- 54 *B.* kā starpnieka loma izriet no 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes protokola, un to apstiprina *Glaverbel* 2005. gada 8. marta un 23. decembra paziņojumi; pirmais no šiem paziņojumiem ir agrāks nekā Komisijas konstatējums par *B.* piezīmju esamību (apstrīdētā lēmuma 80. un 160. apsvērums). Fakts, ka *Glaverbel* paziņojumi ir sniegti saistībā ar pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu, nevar liegt Komisijai tos izmantot (šajā ziņā skat. iepriekš 32. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 192. punkts). Pat ja šie paziņojumi, kā to apgalvo prasītājas, nav tieši pretrunā *Glaverbel* interesēm, šī sabiedrība nekādi nav ieinteresēta sniegt Komisijai kļūdainus paziņojumus attiecībā uz pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm. Faktiski ikviens mēģinājums maldināt Komisiju saistībā ar pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu var radīt šaubas par pieteikuma iesniedzēja patiesumu un sadarbības apjomu un attiecīgi apdraudēt tā iespēju saņemt visas paziņojumā par iecietību paredzētās priekšrocības (Vispārējās tiesas 2006. gada 16. novembra spriedums lietā T-120/04 *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, Krājums, II-4441. lpp., 70. punkts). Tādēļ ir jānoraida prasītāju argumenti attiecībā uz *Glaverbel* paziņojumu par *B.* kā starpnieka lomu pierādījuma spēku.
- 55 Attiecībā uz prasītāju argumentu, saskaņā ar kuru fakts, ka Komisija, lai pierādītu 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu, atsaucas uz to dalību aizliegtās vienošanās sanāksmēs, kas notika pēc 2004. gada decembra un 2005. gada februāra, vai *GEPVP* sanāksmēs, esot pretrunā nevainības prezumpcijai, ir jānorāda, ka saskaņā ar judikatūru Komisijai, lai apstiprinātu pierādījumu objektīvā elementa, kā, piemēram, minētās sanāksmes laikā *B.* veikto piezīmju, saturu, nav liegts atsaukties uz faktiskajiem apstākļiem, kas notikuši pēc pret konkurenci vērstās rīcības. Savukārt saskaņā ar prasītāju norādīto judikatūru ir izslēgta iespēja izmantot pierādījumu elementus attiecībā uz agrāku laikposmu, kurā attiecīgā rīcība bija tiesiska, lai pierādītu vēlākas rīcības pret konkurenci vērsto raksturu, kas izskatāmajā lietā tā nav (Vispārējās tiesas 1995. gada 29. jūnija spriedumi lietā T-30/91 *Solvay/Komisija*, *Recueil*, II-1775. lpp., 73. punkts, un lietā T-36/91 *ICI/Komisija*, *Recueil*, II-1847. lpp., 83. punkts). Tādēļ šis arguments ir jānoraida kā pilnībā nepamatots.
- 56 Visbeidzot, prasītājas apstrīd Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru *B.* esot saticies ar *F.*, lai informētu viņu par trīspusējiem nolīgumiem par cenu paaugstināšanu Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Vācijā vai lai pārliecinātos par viņu attieksmi cenu paaugstināšanas Itālijā gadījumā, kā arī lai apspriestu nolīgumu par cenām attiecībā uz Vācijas esamību. Turklāt tās precizē, ka saskaņā ar judikatūru vienkārša informētība par aizliegtās vienošanās sanāksmju esamību nav līdzvērtīga pārkāpumam.
- 57 Kā tas jau ir norādīts iepriekš 45. punktā, izskatāmajā lietā *F.* 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē piedalījās sensitīvas informācijas apmaiņā ar *B.* attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Īriju, Vāciju un Itāliju. Tā vietā, lai distancētos no pret konkurenci vērstajām darbībām, par kurām viņš bija informēts, *F.* sniedza informāciju attiecībā uz prasītāju komerciālo stratēģiju Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Vācijā un norādīja uz darbībām, par kurām tās vienosies cenu paaugstināšanas Itālijā gadījumā (skat. iepriekš 41.–44. punktu), līdz ar to būtiski samazinot neskaidrību attiecībā uz rīcību tirgū, kas sagaidāma no prasītājam (skat. iepriekš 45. punktu). Tādēļ nav nozīmes prasītāju argumentiem, saskaņā ar kuriem no *B.* piezīmēm neizriet, ka *F.* ir uzņēmis saistības attiecībā uz to nākotnes cenu politiku Apvienotajā Karalistē vai ka viņš ir paudis jebkādu atbalstu cenu paaugstināšanai. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, informētības fakts par aizliegtās vienošanās sanāksmju esamību var būt pārkāpums, ja apmaiņā, sekmējot aizliegtās vienošanās kopīgo mērķu īstenošanu, tikusi sniegta informācija (skat.

iepriekš 48. un 49. punktu). Visbeidzot, vēlāki fakti rāda, ka pēc šīs sanāksmes prasītāju uzvedība atbilda trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču rīcībai. Tā no pārbaužu laikā izņemtā prasītāju iekšējā dokumenta izriet, ka pēc cenu paaugstināšanas, ko trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces veica Apvienotajā Karalistē un Īrijā, arī prasītājas veica cenu paaugstināšanu (apstrīdētā lēmuma 159. apsvērums).

58 Arguments, saskaņā ar kuru Komisija neesot pierādījusi nolīguma attiecībā uz cenu paaugstināšanu Vācijā esamību aizliegtās vienošanās sanāksmē 2004. gada 2. martā, ir jānoraida kā tāds, kam nav nekādas nozīmes. Faktiski no *B.* piezīmēm izriet, ka viņš informēja *F.* par minētā nolīguma esamību un saturu, bet datumam, kurā to apstiprināja trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces, nav nozīmes, un ka līdz ar to *F.* bija zināms par šī nolīguma esamību. Turklāt *F.* apmaiņā sniedza *B.* informāciju attiecībā uz dubultcenas sistēmu, kas tika piemērota prasītāju un *Pilkington* kopējam klientam *S.*, un viņam bija jāinformē *B.* par pārdošanas cenām, kādas faktiski tika piemērotas šim klientam. *F.* pat piedāvāja vairākus paaugstināšanas nolūkiem izmantojamo cenu variantus. Turklāt vēlāki fakti apstiprina minētā nolīguma esamību. Kā tas ir konstatēts iepriekš 51. punktā, trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces īstenoja šo nolīgumu datumos, kas ir tuvi tiem datumiem, kurus *B.* 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē paziņoja *F.* un kuri ir norādīti viņa piezīmēs: attiecībā uz *Saint-Gobain* – 2004. gada 25. maijs, attiecībā uz *Pilkington* – 2004. gada 4. jūnijs un attiecībā uz *Glaverbel* – 2004. gada 7. jūnijs, turpretim paredzētie datumi bija attiecīgi 2004. gada 1. un 15. maijs un 1. jūnijs. Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šī atkāpe ir maznozīmīga un nevar atspēkot minētā nolīguma esamību vai informācijas apmaiņu starp *F.* un *B.*, kas attiecībā uz šo jautājumu notika 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē.

59 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 171. un 188. apsvērumā pamatoti ir secinājusi, pirmkārt, ka *B.* 2004. gada 20. aprīlī ir ticies ar *F.*, lai viņu informētu par nolīgumiem starp trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm attiecībā uz cenu paaugstināšanu Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Vācijā un, otrkārt, ka *F.* apmaiņā ir paziņojis *B.* sensitīvu informāciju attiecībā uz prasītāju komerciālo stratēģiju šajos tirgos. Turklāt Itālijas gadījumā *F.* darīja zināmu, ka, ja notiks cenu paaugstināšana, prasītājas pret to neiebildīs. Tādēļ Komisija pamatoti ir secinājusi, ka 2004. gada 20. aprīļa sanāksmei bija pret konkurenci vērst raksturs un ka, sākot no šīs sanāksmes, prasītājas ir pievienojušās aizliegtās vienošanās īstenošanai (apstrīdētā lēmuma 330. apsvērums).

– Par 2004. gada 15. jūnija telefona sarunu

60 Komisija uzskatīja, ka prasītājas, 2004. gada 15. jūnijā saņemot no *Pilkington* telefona zvanu, ar kuru tās tika informētas par nolīgumu, kas noslēgts attiecībā uz Itālijas tirgu un kuru tās esot akceptējušas, ir turpinājušas dalību koluzīvās darbībās (apstrīdētā lēmuma 189.–196. apsvērums).

61 Prasītājas norāda, ka Komisija nav sniegusi nekādus pierādījumus attiecībā uz telefona sarunas, kas 2004. gada 15. jūnija sanāksmes laikā notika starp *B.* un *F.*, saturu un ka Komisija balstās vienīgi uz *Glaverbel* paziņojumiem, kas veikti saistībā ar tās pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu, lai apgalvotu, ka šīs telefona sarunas laikā *F.* esot norādījis, ka viņš neiebildīs pret nolīgumu par cenām attiecībā uz Itāliju. Patiesībā *F.* esot vienīgi apstiprinājis, ka prasītājas, kurām nav nozīmīgas lomas Itālijas tirgū, nevar ietekmēt cenas minētajā tirgū, tādējādi atkārtojot 2004. gada 20. aprīļa vakariņu laikā veiktos apgalvojumus. Turklāt prasītājas uzskata, ka īsa telefona saruna nevar būt līdzvērtīga dalībai aizliegtās vienošanās sanāksmē, kas saskaņā ar *Glaverbel* sniegto informāciju ilga piecas stundas.

62 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar iepriekš 54. punktā minēto judikatūru fakts, ka *Glaverbel* paziņojumi ir sniegti saistībā ar pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu, pats par sevi nemazina to pierādījuma spēku.

- 63 Prasītājas atzīst, ka *B.* zvanīja *F.* un ka viņi runāja par Itāliju. *Glaverbel* precizē, ka *B.* informēja *F.* par sanāksmes laikā panāktajiem nolīgumiem par cenām un ka visiem minētās sanāksmes dalībniekiem bija skaidrs, ka, ņemot vērā *F.* komentārus, prasītājām nav nodoma iebilst pret minētajiem nolīgumiem (apstrīdētā lēmuma 189. apsvērums). Kā to norādījusi Komisija, šie paziņojumi atbilst tiem, kurus sniedzis *F.* un saskaņā ar kuriem viņš esot atkārtojis *B.* to, ko bija viņam teicis 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē, proti, ka viņam nav nozīmīgas lomas Itālijas tirgū, ka šī situācija tuvākajā nākotnē nemainīsies un ka viņš nevar ietekmēt šo tirgu. Tādējādi *F.* apstiprināja *B.*, ka prasītājas netraucēs nolīgumiem par cenu paaugstināšanu Itālijas tirgū. Turklāt *Saint-Gobain* paziņojumi, kurus prasītājas nav apstrīdējušas, apstiprina saiknes esamību starp prasītājām un 2004. gada 15. jūnija sanāksmē apstiprinātajiem nolīgumiem, jo *Saint-Gobain* uzskatīja, ka *F.* piedalījās minētajā sanāksmē (apstrīdētā lēmuma 190. un 196. apsvērums).
- 64 Ir tiesa, ka Komisija nav sniegusi rakstveida pierādījumus attiecībā uz 2004. gada 15. jūnija sanākumi vai telefona sarunu. Tomēr saskaņā ar iepriekš 33. punktā minēto judikatūru gadījumā, ja pierādījumi ir fragmentāri vai izkaisīti, Komisija var rekonstruēt atsevišķas detaļas ar dedukcijas palīdzību, kā tā to ir darījusi izskatāmajā lietā apstrīdētajā lēmumā (apstrīdētā lēmuma 196. apsvērums). Turklāt prasītājas nav sniegušas citu loģisku izskaidrojumu ne attiecībā uz šī telefona zvana iemeslu, ne telefona sarunas starp *B.* un *F.* attiecībā uz Itāliju, kuras esamību prasītājas neapstrīd, saturu. Visbeidzot, ņemot vērā 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes, kas galvenokārt bija veltīta Itālijai, saturu un apstākļus, kādos notika šī telefona saruna, faktam, ka tā bija īsa, nav nozīmes, lai izslēgtu tās pret konkurenci vērsto raksturu.
- 65 Tādēļ Komisija pamatoti ir uzskatījusi, pirmkārt, ka *B.* 2004. gada 15. jūnijā zvanīja *F.*, lai informētu viņu par tajā pašā dienā notikušajā sanāksmē, kurā piedalījās trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces, pieņemtajiem nolīgumiem, un ka *F.* viņam paziņoja savu nostāju šajā jautājumā, un, otrkārt, ka tādējādi minētajai saziņai bija pret konkurenci vērstas raksturs.
- Par 2004. gada 2. decembra sanākumi
- 66 Visbeidzot, Komisija uzskatīja, ka prasītājas kopā ar trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm ir piedalījušās sanāksmē, kas 2004. gada 2. decembrī notika Luksemburgā un kuras laikā tika pieņemti lēmumi attiecībā uz cenu paaugstināšanu, minimālajām cenām un citiem komercdarbības nosacījumiem saistībā ar lokšņu stikla izstrādājumu pārdošanu vairākās Eiropas valstīs, pamatojot šo uzskatu tostarp ar rokrakstā veiktām piezīmēm, kas izņemtas *Pilkington* telpās pēkšņo pārbaužu laikā, kā arī ar izrakstiem no darba plānotajiem (apstrīdētā lēmuma 197.–264. apsvērums).
- 67 Prasītājas apstrīd, ka šī sanāksme varētu tikt uzskatīta par tādu, kam ir pret konkurenci vērstas mērķis. Pirmkārt, tās apgalvo, ka tās bija vakariņas, par kurām bija paziņots ļoti daudzām personām un kuras notika publiskā restorānā, un ka *F.* lūdza atlīdzināt izdevumus, kas atbilst rēķinam par šīm vakariņām. Otrkārt, tās uzskata, ka Komisija nav pierādījusi, ka šī sanāksme bija pamats nākotnes nolīgumiem par cenu paaugstināšanu starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem, kuru noslēgšanai bija nepieciešama prasītāju dalība. Tādējādi tās apgalvo, ka komentāri, kurus *F.* izteica šajās vakariņās, nevarot tikt uzskatīti par prasītāju piekrišanu pievienoties aizliegtās vienošanās īstenošanai EEZ līmenī un ka Komisijas secinājumi attiecībā uz šīm piezīmēm esot pretrunā *Glaverbel* paziņojumiem. Saskaņā ar *Glaverbel* viedokli vakariņu laikā neesot tikusi apspriesta cenu paaugstināšana, prasītājas vispār neesot piedalījušās daudzpusējā aizliegtās vienošanās sanāksmē pirms 2005. gada 11. februāra un šajās vakariņās notikušās diskusijas esot bijusi vienīgi informācijas apmaiņa. Treškārt, prasītājas apgalvo, ka *B.* piezīmēs minētā “cenu paaugstināšanas shēma” un ar to saistītie komentāri atspoguļojot vai nu paša *B.* idejas, vai, ticamāk, divpusējās diskusijas starp *B.* un *Saint-Gobain* darbinieku *H.*, ar kurām iepazīstināšana esot notikusi un kas daļēji esot akceptētas 2005. gada februāra sanāksmē.
- 68 Vispirms ir jāprecizē, ka *B.* ir veicis divu veidu piezīmes. Pirmā veida piezīmes ir veiktas uz papīra ar viesnīcas *N.* un *Pilkington* rekvizītiem, un to nosaukums ir “GEPVP sanāksme Luksemburgā”, bet otrā veida piezīmes ir veiktas uz papīra ar *Pilkington* rekvizītiem un nosaukumu “02.12.2004. protokols”.

No *Pilkington* paziņojumiem, kurus prasītājas nav apstrīdējušas, izriet, ka pirmā veida piezīmes *B.* veica 2004. gada 3. decembrī savām personiskajām vajadzībām un tajās ir ietvertas pārdomas par 2004. gada 2. decembra sanākumi, turpretim otrā veida piezīmes ir veiktas 2004. gada 2. decembra sanāksmes laikā.

- 69 No šo otrā veida piezīmju nosaukuma “Protokols”, to datuma “02.12.2004.” un to satura izriet, ka tās veido šajā datumā notikušās sanāksmes protokolu. Faktiski tajās ir atspoguļotas [sanāksmes] dalībnieku diskusijas attiecībā uz lokšņu stikla cenu vairākās EEZ valstīs, *F.* sniegtā informācija un sadaļā “Vispārējie nolīgumi” – pieņemtie nolīgumi. Šo vērtējumu apstiprina pirmie *Pilkington* paziņojumi, saskaņā ar kuriem šajās lappusēs ir ietvertas aktuālās piezīmes par šajā datumā Luksemburgā notikušo sanākumi.
- 70 Šīs piezīmes ļauj arī konstatēt, ka jautājumiem, par kuriem tika uzsāktas diskusijas šajā sanāksmē, un attiecīgi pašai sanāksei bija acīmredzams pret konkurenci vērsts raksturs. Tās pierāda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki vienojās par cenu paaugstināšanu dažādās EEZ valstīs un ka *F.* sniedza konkrētu sensitīvu informāciju. *Glaverbel* minētās sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu apstiprināja arī savā 2005. gada 8. marta paziņojumā, saskaņā ar kuru “šajās vakariņās papildus ierastajām diskusijām par cenām plaši tika apspriesta arī klienta *S.* situācija”.
- 71 Tādēļ ir jākonstatē, ka *B.* piezīmes un saskanīgie *Pilkington* un *Glaverbel* paziņojumi attiecībā uz vakariņu laikā notikušajām diskusijām ļauj, pirmkārt, pierādīt 2004. gada 2. decembra sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu un, otrkārt, neitralizēt sākotnējos *Glaverbel* paziņojumus, uz kuriem atsaucas prasītājas un saskaņā ar kuriem šajās vakariņās neesot ticis apspriests jautājums par cenu paaugstināšanu. Kā tas ir norādīts iepriekš 45. punktā, ņemot vērā šos apstākļus, prasītāju argumenti, saskaņā ar kuriem sanākse esot notikusi vakariņu laikā un *F.* esot lūdzis atlīdzināt izdevumus saistībā ar rēķinu par šīm vakariņām, nav pietiekami, lai atspēkotu minētās sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu.
- 72 Prasītājas apstrīd, ka nolīgumi par cenām ir tikuši pieņemti sanāksmē, un apgalvo, ka tā, kā to turklāt esot norādījusi *Pilkington* savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, bija informācijas apmaiņa, nevis nolīgums. Tomēr no *B.* piezīmēm izriet, ka papildus šai informācijas apmaiņai aizliegtās vienošanās dalībnieki šīs sanāksmes laikā pieņēma arī nolīgumus par cenām. Tā attiecībā uz Itāliju tika noteiktas minimālās cenas; attiecībā uz Apvienoto Karalisti tika noteikta mērķa cena, kā arī cenu paaugstināšanas grafiks un procedūra; attiecībā uz Baltijas valstīm tika nolemts paaugstināt cenas, to veica prasītājas; attiecībā uz Poliju tika nolemts paaugstināt cenas no 2005. gada marta, to veica prasītājas; attiecībā uz Franciju tika nolemts paaugstināt cenas par 10 %, par to paziņoja prasītājas; attiecībā uz Beniluksa valstīm tika nolemts paaugstināt cenas no 2005. gada marta un, visbeidzot, tika panākta vienošanās par cenu paaugstināšanu attiecībā uz Vāciju, to veica *Pilkington*. Turklāt *B.* piezīmju pēdējā lappusē ar nosaukumu “Vispārējie nolīgumi” ir ietverts daļējs noslēgto nolīgumu par cenām, kas minēti šajās piezīmēs, kopsavilkums un daļējs pārējo nolīgumu kopsavilkums.
- 73 Turklāt nav nozīmes faktam, ka no *B.* piezīmēm, kā apgalvo prasītājas, neizriet, ka *F.* ir sniedzis norādes, no kurām varētu secināt par prasītāju dalību vakariņu laikā noslēgtajos nolīgumos. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijai, lai pierādītu minētā uzņēmuma dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā, pietiek pierādīt, ka attiecīgais uzņēmums ir piedalījies sanāksmēs, kurās tikuši noslēgti pret konkurenci vērsti nolīgumi, un nav acīmredzami iebildis pret tiem. Kad ir konstatēta dalība šādās sanāksmēs, šim uzņēmumam ir jāsniedz norādes, lai pierādītu, ka tā dalība minētajās sanāksmēs nekādi nav bijusi vērsta pret konkurenci, pierādot, ka tas saviem konkurentiem ir norādījis, ka tas šajās sanāksmēs ir piedalījies citu, no konkurentiem atšķirīgu mērķu vadīts (iepriekš 32. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 96. punkts, un iepriekš 33. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 81. punkts). Kā Tiesa to ir norādījusi iepriekš 33. punktā minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, šī principa pamatā esošais apsvērums ir tāds, ka, piedaloties minētajā sanāksmē un publiski nenorobežojoties no tās satura, uzņēmums ir ļāvis pārējiem dalībniekiem domāt, ka tas piekrit šajā sanāksmē nolemtajam un rīkosies saskaņā ar to.

- 74 Šī judikatūra attiecībā uz klusējot paustu piekrišanu balstās uz premisu, saskaņā ar kuru attiecīgais uzņēmums ir piedalījies sanāksmēs, kurās ir tikuši noslēgti pret konkurenci vērsti nolīgumi vai kurām bijis acīmredzams pret konkurenci vērsts raksturs (skat. iepriekš 35. punktā minēto spriedumu lietā *Coats Holdings* un *Coats/Komisija*, 91. punkts un tajā minētā judikatūra), kā tas, kā jau ir norādīts iepriekš 71. punktā, ir izskatāmajā lietā.
- 75 Izskatāmajā lietā prasītājas nav iesniegušas nekādus pierādījumus, kas ļautu konstatēt, ka, lai gan *F.* piedalījās sanāksmē pats savā vārdā, viņš bija distancējies no noslēgtajiem nolīgumiem. Tādēļ saskaņā ar iepriekšējos punktos minēto judikatūru ar to vien, ka *F.* piedalījās sanāksmē kā prasītāju pārstāvis, ir pietiekami, lai tiktu uzskatīts, ka viņš prasītāju vārdā klusējot ir paudis piekrišanu attiecībā uz šajā sanāksmē pieņemtajiem nolīgumiem.
- 76 Līdz ar to pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, no *B.* veiktajām piezīmēm 2004. gada 2. decembra sanāksmē izriet, ka aizliegtās vienošanās dalībnieces šajā sanāksmē ne vien apmainījās ar sensitīvu informāciju, bet arī pieņēma nolīgumus attiecībā uz dažādu kategoriju lokšņu stikla cenu paaugstināšanu dažādās EEZ valstīs un ka *F.* prasītāju vārdā klusējot pauda savu piekrišanu attiecībā uz šiem nolīgumiem.
- 77 Tomēr prasītājas apgalvo, ka *B.* piezīmēs minētā “cenu paaugstināšanas shēma” nenorāda uz globāla nolīguma noslēgšanu attiecībā uz cenu paaugstināšanu nākotnē. Ir jānorāda, ka “cenu paaugstināšanas shēma” ir ietverta *B.* piezīmēs, kas veiktas pēc vakariņām uz papīra ar viesnīcas *N.* rekvizītiem. Kā tas ir norādīts iepriekš 68. punktā, šīs piezīmes ir veiktas viņa personiskajām vajadzībām. Šajā kontekstā “cenu paaugstināšanas shēma” ir tikai sadaļa, kas ietver tabulu, kurā veikts kopsavilkums par dažādajiem nolīgumiem par cenu paaugstināšanu nākamajā, iepriekš 72. punktā minētajā gadā, un ar to saistītie komentāri nevar tikt uzskatīti ne par *B.* interpretāciju par to, kāda loma aizliegtās vienošanās īstenošanā varētu būt prasītājam, ne arī par *B.* un *H.* divpusējo diskusiju pēc vakariņām kopsavilkumu. Tādēļ šis arguments attiecībā uz “cenu paaugstināšanas shēmu” nevar būt pietiekams, lai atspēkotu faktu, ka minētajā sanāksmē tika noslēgti nolīgumi par cenu paaugstināšanu.
- 78 Prasītājas apgalvo arī, ka frāzes “pārējie atbalstīja vispārējos apsvērumus attiecībā uz *Guardian* rīcību” un “ir apdraudētas cenas visos tirgos” pirms “cenu paaugstināšanas shēmas” ir *B.*, *Saint-Gobain* darbinieka *H.* un/vai *Glaverbel* darbinieka *D.* komentāru atkārtojums, kas pierāda, ka viņi nav atteikušies no savas agresīvās stratēģijas. Ar šo apgalvojumu nevar tikt atspēkots iepriekš minētais secinājums. Šīs frāzes, kas iekļaujas *B.* personiskajām vajadzībām veiktā kopsavilkuma par iepriekšējās dienas sanāksmē apspriestajiem jautājumiem (skat. iepriekš 68. un 77. punktu) kontekstā, neatspoguļo prasītāju distancēšanos no nolīgumiem. Pirmkārt, frāze “ir apdraudētas cenas visos tirgos” ir 2004. gada 2. decembra sanāksmes brīdī pastāvošās situācijas konstatējums (skat., piemēram, sanāksmes protokolu, kurā attiecībā uz Apvienoto Karalisti norādīts, ka “cenas AK ir uzskatāmas par zemām”, attiecībā uz Franciju norādīts, ka “šobrīd cenas ir gandrīz viszemākās Eiropā”, attiecībā uz Vāciju norādīts, ka “cenas ir nekavējoties jāstabilizē atbilstoši pašreizējiem līmeņiem”, attiecībā uz Spāniju norādīts, ka cenas “kopš 2 mēnešiem ir brīvā kritienā”, un attiecībā uz pirmo vispārējo nolīgumu norādīts, ka ir paredzēta “cenu iesaldēšana visā Eiropā šajos nākamajos mēnešos”). Otrkārt, frāze “pārējie atbalstīja vispārējos apsvērumus attiecībā uz *Guardian* rīcību” ir kritisks prasītāju uzvedības, kas līdz šim brīdim nebija tāda, kāda tika gaidīta, vērtējums pirms minētās sanāksmes (skat., konkrēti, sanāksmes protokolu, kurā attiecībā uz Baltijas valstīm norādīts, ka, “lai gan tika norunāts paaugstināt cenas ($Gl + P$ to izdarija), *G.* to neizdarija un turklāt cenas šobrīd ir tajā pašā līmenī ($\emptyset$ (= vidēji) 260)”.
- 79 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāsecina, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītājas (skat. iepriekš 31. punktu), starp tām un trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm notikušie kontakti nav “pārbaudes testa” daļa, bet ir reāla dalība aizliegtās vienošanās īstenošanā. Ir pierādīts, ka prasītājas, kuras pārstāvēja *F.*, pievienojās aizliegtās vienošanās īstenošanai 2004. gada 20. aprīļa sanāksmes laikā, ka tās 2004. gada 15. jūnijā saņēma telefona zvanu, ka tās 2004. gada 2. decembrī organizēja vakariņas un ka šajos trijos gadījumos notikušajām diskusijām bija pret konkurenci vērsts mērķis. Turklāt

prasītājas ir atzinušas savu dalību 2005. gada 11. februāra sanāksmē, kurai arī bija pret konkurenci vērsti mērķi. Ņemot vērā, ka 2004. gada 20. aprīļa un 2. decembra sanāksmju esamība un prasītāju dalība tajās ar *B.* veiktajām piezīmēm par minētajām sanāksmēm, kuru pierādījuma spēku prasītājas nav efektīvi apstrīdējušas, ir pierādīta (skat. iepriekš 39., 40., 69. un 70. punktu), ar izskaidrojumiem, kurus tās sniegušas šajā ziņā, nevar tikt atspēkota to dalība aizliegtās vienošanās īstenošanā, sākot no 2004. gada 20. aprīļa.

- 80 Tādēļ Komisija apstrīdētajā lēmumā pamatoti ir uzskatījusi, ka prasītājas piedalījās aizliegtās vienošanās īstenošanā, sākot no 2004. gada 20. aprīļa.
- 81 Līdz ar to šī pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par prasības pamata otro daļu – nolīgumu ģeogrāfiskā apjoma kļūdainu vērtējumu

- 82 Komisija uzskatīja, ka pārkāpums attiecās uz visu EEZ teritoriju, jo tā izdarītāji pārdeva attiecīgās preces vismaz EEZ, to kopējās pārdošanas daļa šajā teritorijā veidoja vismaz 80 %, tie veica piegādes saviem EEZ klientiem no savām ražošanas vietām un noliktavām, kas izvietotas visā šajā teritorijā, un aizliegtās vienošanās mērķis aptvēra visu Eiropu. Šajā ziņā tā apgalvo, ka, lai gan diskusijas atkarībā no konkrētās EEZ valsts atšķirās, tām visām bija viens un tas pats pret konkurenci vērsti mērķi (apstrīdētā lēmuma 368.–371. apsvērumi).
- 83 Prasītājas apstrīd šo Komisijas secinājumu, apgalvojot, pirmkārt, ka 2004. gada 20. aprīļa, 15. jūnija un 2. decembra sanāksmēs minētās valstis nevar tikt ņemtas vērā, lai noteiktu aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apjomu, jo šīm sanāksmēm nebija pret konkurenci vērsti mērķi, un, otrkārt, ka 2005. gada 11. februāra sanāksmē noslēgtie nolīgumi par cenām attiecās vienīgi uz Vāciju, Spāniju, Austriju, Portugāli un Beniluksa valstīm, un ka jautājumi par maksimālajiem cenu samazinājumiem un atlaidēm attiecās vienīgi uz Vāciju, Austriju un Šveici.
- 84 Tomēr ir jāatgādina, ka no 59., 65. un 79. punkta iepriekš izriet, ka 2004. gada 20. aprīļa un 2. decembra sanāksmēm, tāpat arī 2004. gada 15. jūnija telefona zvanam bija pret konkurenci vērsti mērķi. Tādēļ valstis, kas minētas šajās sanāksmēs, un tās, uz kurām attiecas 2005. gada 11. februāra sanāksme, ir jāņem vērā, lai noteiktu aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apjomu.
- 85 Prasītājas apgalvo, ka Komisijas iesniegtie pierādījumi, lai pierādītu to dalību nolīgumos, kas aptver visu EEZ teritoriju, nav pietiekami.
- 86 Izskatāmajā lietā Komisija savu apgalvojumu par to, ka aizliegto vienošanos nolīgumi aptvēra EEZ teritoriju, ir balstījusi uz trim elementiem. Pirmkārt, tie ir dažādu aizliegtās vienošanās sanāksmju protokoli, kā arī elementi attiecībā uz 2004. gada 15. jūnija telefona sarunu. Tā no šiem dokumentiem izriet, ka dažādi nolīgumi attiecās uz daudzām Eiropas valstīm, proti, Beļģiju, Vāciju, Igauniju, Īriju, Grieķiju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Latviju, Lietuvu, Luksemburgu, Nīderlandi, Austriju, Poliju, Portugāli, Apvienoto Karalisti un Šveici. Konkrētāk, no 2004. gada 2. decembra sanāksmes protokola izriet, ka [tās] dalībnieki bija nolēmuši iesaldēt cenas visā Eiropā (apstrīdētā lēmuma 370. apsvērumi).
- 87 Otrkārt, Komisija ir ņēmusi vērā katra aizliegtās vienošanās dalībnieka lokšņu stikla ražošanas un piegādes organizāciju. Šī ražošana un piegāde visā EEZ teritorijā tika organizēta tādējādi, ka vienā valstī esošas rūpnīcas ražojumi tika piegādāti vairākās tai tuvās valstīs (apstrīdētā lēmuma 55. un 369. apsvērumi). Šo apstākli ir apstiprinājušas pašas prasītājas, jo *F.* ir norādījis, ka katrai rūpnīcai bija savs tirgus, kas vispārēji tika noteikts 300–400 kilometru robežās. Līdz ar to katras aizliegtās vienošanās dalībnieces rūpnīcu tīkla struktūra ļāva tām apmierināt pieprasījumu pēc lokšņu stikla visā EEZ teritorijā.

- 88 Treškārt, Komisija ir ņēmusi vērā aizliegtās vienošanās sanāksmju dalībnieku identitāti; tie bija aizliegtās vienošanās dalībnieku pārdošanas pārstāvji Eiropas līmenī, kā arī to nozīmīgākie pārstāvji GEPVP "Mārketinga un komunikāciju komitejā" (*Marcomm*); to prasītājas nav apstrīdējušas (apstrīdētā lēmuma 369. un 370. apsvērums).
- 89 Komisijas secinājumu attiecībā uz aizliegtās vienošanās ģeogrāfisko apjomu apstiprina arī citi elementi. Pirmkārt, tie ir *Glaverbel* paziņojumi, saskaņā ar kuriem, pirmām kārtām, *Saint-Gobain*, *Pilkington* un *Glaverbel* piedalījās divpusējās un daudzpusējās sanāksmēs, kuru mērķis bija ierobežot konkurenci Eiropas lokšņu stikla tirgū, kurā, pēc *Saint-Gobain* domām, bija raksturīga pastāvīga cenu pazemināšanās. Otrām kārtām, prasītājas esot bijušas informētas par pastāvošajiem trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču 2004. gada martā pieņemtajiem nolīgumiem un, sākot no šī datuma, esot piedalījušās sanāksmēs (apstrīdētā lēmuma 80. un 81. apsvērums). Tādēļ pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, nav tā, ka *Glaverbel* paziņojumi šajā ziņā attiecas vienīgi uz trīspusējo nolīgumu, kurā tās neesot piedalījušās. Otrkārt, pierādījumi ietver GEPVP, kuras sastāvā ietilpst aizliegtās vienošanās dalībnieces, sūdzību Komisijai attiecībā uz valsts atbalsta projektu, kurā ir norādīts, ka "lokšņu tirgus ir Eiropas mēroga tirgus, kas ir nozīmīga starpvalstu tirdzniecības daļa" (apstrīdētā lēmuma 54. apsvērums). Treškārt, tie ir protokoli un piezīmes, ko B. sagatavojis dienu pirms 2004. gada 2. decembra sanāksmes, un 2005. gada 11. februāra sanāksmes protokols, kas pierāda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieces sprieda par Eiropas valstīm, kuras nav minētas iepriekš 86. punktā, tostarp Bulgāriju, Kipru, Rumāniju un Skandināvijas valstīm.
- 90 Turklāt prasītājas nevar atsaukties uz judikatūru, saskaņā ar kuru attiecīgie uzņēmumi ir tie, kuri nosaka tirgus ģeogrāfisko apjomu, kas var būt vai nu plašāks, vai šaurāks nekā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, ciktāl judikatūra attiecas uz jautājumu par nepieciešamību noteikt ģeogrāfiski atbilstošu tirgu EKL 81. panta piemērošanas nolūkā, kas izskatāmajā lietā nav jāveic. Saskaņā ar šo judikatūru pienākums noteikt tirgus robežas lēmumā, kas pieņemts atbilstoši EKL 81. pantam, Komisijai ir vienīgi tad, ja bez šādas robežu noteikšanas nav iespējams konstatēt, vai attiecīgais nolīgums var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un vai tā mērķis vai rezultāts nav nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū (Vispārējās tiesas 2000. gada 6. jūlija spriedums lietā T-62/98 *Volkswagen/Komisija*, *Recueil*, II-2707. lpp., 230. punkts; 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke/Komisija*, Krājums, II-2223. lpp., 132. punkts, un 2005. gada 25. oktobra spriedums lietā T-38/02 *Groupe Danone/Komisija*, Krājums, II-4407. lpp., 99. punkts). Principā, ja nolīguma mērķis ir ierobežot konkurenci, konkrētie ģeogrāfiskie tirgi nav precīzi jādefinē, jo reālā vai iespējamā konkurence attiecīgajās teritorijās noteikti ir tikusi ierobežota neatkarīgi no tā, vai šīs teritorijas veido vai neveido tirgu striktā nozīmē (iepriekš minētais spriedums lietā *Mannesmannröhren-Werke/Komisija*, 132. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-348/94 *Enso Española/Komisija*, *Recueil*, II-1875. lpp., 232. punkts, un 2005. gada 18. jūlija spriedumu lietā T-241/01 *Scandinavian Airlines System/Komisija*, Krājums, II-2917. lpp., 99. punkts). Lai noteiktu pārkāpuma ģeogrāfisko apjomu, kas tiks ņemts vērā, nosakot pārkāpuma smagumu, pietiek, ka Komisija novērtē, cik plaša vai neliela ir viena vai vairāku attiecīgo tirgu ģeogrāfiskā teritorija, precīzi nenosakot konkrētos tirgus (iepriekš minētais spriedums lietā *Scandinavian Airlines System/Komisija*, 99. punkts).
- 91 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānorāda, ka visas Komisijas sniegtās norādes, kuras prasītājas nav apstrīdējušas vai kuras apstiprina citi pierādījumi, ļauj konstatēt, ka ģeogrāfiskā zona, kuru skāra aizliegtā vienošanās, aptvēra visu EEZ teritoriju. Tādēļ Komisija pamatoti ir uzskatījusi, ka pārkāpuma joma ietvēra visu EEZ teritoriju.
- 92 Tādēļ šī pamata otrā daļa un attiecīgi šis pamats kopumā ir jānoraida.
- 93 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasības pieteikumā ietvertie prasījumi par lēmuma atcelšanu ir jānoraida.

Par prasījumiem saistībā ar naudas soda samazināšanu

- 94 Prasītājas, pamatojot savus prasījumus saistībā ar naudas soda samazināšanu, izvirza trīs pamatus. Savā pirmajā pamatā tās lūdz Vispārējo tiesu samazināt to naudas soda apmēru daļējas apstrīdētā lēmuma atcelšanas gadījumā. Otrais pamats ir saistīts ar diskriminācijas aizlieguma principa un pienākuma norādīt pamatojumu attiecībā uz naudas soda noteikšanu pārkāpumiem, bet trešais pamats ir saistīts ar kļūdu vērtējumā attiecībā uz ļoti ierobežoto un pasīvo lomu, kāda tām esot bijusi pārkāpumā, un diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpumu.

Par pamatu saistībā ar nepieciešamību samazināt naudas soda apmēru daļējas apstrīdētā lēmuma atcelšanas gadījumā

- 95 Prasītājas apgalvo, ka, lai tiktu atspoguļota daļēja apstrīdētā lēmuma atcelšana, to naudas soda apmērs ir jāsamazina. Tādējādi tās uzskata, ka naudas sods ir jānosaka, balstoties vienīgi uz 2004. gada tirdzniecības apjomu saistībā ar EEZ valstīm, attiecībā uz kurām pārkāpums nav apstrīdēts; tādā gadījumā tirdzniecības apjoms ir EUR 241,6 miljoni. Turklāt tās uzskata, ka naudas soda apmērā ir jāņem vērā ārkārtīgi īsais to dalības aizliegtās vienošanās īstenošanā laikposms, kas aptvēra tikai vienu sanākumi un augstākais – divpadsmit dienas.
- 96 No 79. un 91. punkta iepriekš izriet, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā pamatoti ir uzskatījusi, ka, pirmkārt, prasītājas ir piedalījušās aizliegtās vienošanās īstenošanā no 2004. gada 20. aprīļa līdz 2005. gada 22. februārim un, otrkārt, ka pārkāpums ir aptvēris visu EEZ teritoriju.
- 97 Tādēļ nav jāsamazina naudas soda apmērs, ņemot vērā aizliegtās vienošanās ilgumu vai ģeogrāfisko apjomu, un attiecīgi šis pamats ir jānoraida.

Par pamatu saistībā ar diskriminācijas aizlieguma principa un pienākuma norādīt pamatojumu attiecībā uz naudas soda noteikšanu pārkāpumu

- 98 Prasītājas uzskata, ka Komisija, pirmkārt, izslēdzot no trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču naudas soda apmēra iekšējās pārdošanas, proti, pārdošanas grupas iekšienē, vērtību, ir pārkāpusi diskriminācijas aizlieguma principu un, otrkārt, savu pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz šiem aprēķiniem.
- 99 Tādējādi prasītājas apgalvo, ka pamatojuma neesamības attiecībā uz trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm uzliktā naudas soda aprēķinu dēļ, kā arī, ņemot vērā izmantotās informācijas konfidencialo raksturu, tām ir neiespējami noteikt iekšējās pārdošanas, kas attiecībā uz katru aizliegtās vienošanās dalībnieci tikusi izslēgta, raksturu un attiecīgo apjomu. Tās apgalvo, ka līdz ar to Vispārējai tiesai ir jākompensē minētās pārdošanas izslēgšana, samazinot tām uzliktā naudas soda apmēru proporcionāli izslēgšanai no lokšņu stikla tirgus. Šis risinājums esot saderīgs ar Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai”), jo tas ļaujot pienācīgi atspoguļot uzņēmuma attiecīgo nozīmi konkrētajā tirgū, un Vispārējā tiesa to jau esot pieņēmusi.
- 100 Prasītājas precizē, ka Komisija ir izslēgusi iekšējo pārdošanu EUR viena miljarda apmērā no kopējā tirgus apjoma, kas ir EUR 2,7 miljardi. Šis skaitlis rodies, ja no paziņojumā par iebildumiem norādītā kopējā tirgus apjoma, proti, EUR 2,7 miljardiem (apstrīdētā lēmuma 41. apsvēruma) tiek atņemts apstrīdētajā lēmumā norādītais kopējais lokšņu stikla pārdošanas apjoms, proti, EUR 1,7 miljardi (apstrīdētā lēmuma 41. apsvēruma), un tas veidojot 37 % no kopējā tirgus apjoma, kura vērtība tātad ir EUR 2,7 miljardi.

- 101 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.

- 102 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākuma norādīt pamatojumu apmērs ir atkarīgs no attiecīgā akta būtības un konteksta, kurā tas ticis pieņemts. Pamatojumā ir skaidri un nepārprotami jānorāda aktu izdevušās iestādes argumenti, tādējādi ļaujot, pirmkārt, Eiropas Savienības tiesai veikt savu tiesiskuma kontroli un, otrkārt, ieinteresētajām personām zināt veiktā pasākuma pamatojumu, lai tās varētu aizstāvēt savas tiesības un pārbaudīt, vai lēmums ir pamatots.
- 103 Netiek prasīts, lai pamatojumā būtu sīki norādīti visi būtiskie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo tas, vai dokumenta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir jāvērtē, ņemot vērā ne vien tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas attiecīgo jomu regulējošās tiesību normas (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/Sytraval un Brink's France, *Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts, un 2011. gada 29. septembra spriedums lietā C-521/09 P *Elf Aquitaine*/Komisija, Krājums, I-8947. lpp., 150. punkts).
- 104 Izskatāmajā lietā Komisija ir uzskatījusi, ka pret konkurenci vērstie nolīgumi attiecās uz lokšņu stikla pārdošanu neatkarīgiem klientiem (apstrīdētā lēmuma 377. punkts), un attiecīgi izmantojusi šo pārdošanu, lai aprēķinātu naudas soda pamatsummu (apstrīdētā lēmuma 41. apsvērums 1. tabula un 470. apsvērums). Tādēļ Komisija no naudas soda aprēķina ir izslēgusi turpmākai pārstrādei, ko veic šīs pašas grupas sabiedrība vai uzņēmuma vienība, paredzētā lokšņu stikla pārdošanu. Tā kā pret konkurenci vērstā rīcība ir tikusi konstatēta vienīgi attiecībā uz pārdošanu neatkarīgajiem klientiem, Komisijai nevar tikt pārņemts, ka tā no naudas soda aprēķina ir izslēgusi aizliegtās vienošanās vertikāli integrēto dalībnieku iekšējo pārdošanu. Turklāt tai nevar tikt pārņemts, ka tā nav pamatojusi minētās pārdošanas izslēgšanu no naudas soda aprēķina.
- 105 Turklāt, kā to norādījusi Komisija, nav konstatēts ne tas, ka aizliegtās vienošanās vertikāli integrētie dalībnieki, kas piegādāja attiecīgās preces tā paša uzņēmuma struktūrvienībām vai tās pašas uzņēmumu grupas sabiedrībām, būtu netieši guvuši labumu no saskaņoto cenu paaugstināšanas, ne arī, ka cenu paaugstināšanas augšupejošā tirgū rezultātā būtu radušās konkurences priekšrocības lejupejošā transformētā lokšņu stikla tirgū.
- 106 Visbeidzot, attiecībā uz argumentu par to, ka Komisija, izslēdzot no naudas soda [aprēķina] iekšējo pārdošanu, esot pārkāpusi diskriminācijas aizlieguma principu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes vai diskriminācijas aizlieguma princips prasa, lai salīdzināmas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma (skat. Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 309. punkts un tajā minētā judikatūra). Tā kā izskatāmajā lietā Komisija ir uzskatījusi, ka pret konkurenci vērstie nolīgumi attiecās vienīgi uz neatkarīgajiem pircējiem piemērotajām lokšņu stikla cenām, iekšējās pārdošanas izslēgšana no naudas soda aprēķina aizliegtās vienošanās vertikāli integrēto dalībnieku gadījumā nozīmēja atšķirīgu izturēšanos objektīvi atšķirīgu situāciju gadījumā. Tādēļ Komisijai nevar tikt pārņemts, ka tā ir pārkāpusi diskriminācijas aizlieguma principu.
- 107 Līdz ar to šis pamats ir pilnībā jānoraida.

Par pamatu saistībā ar kļūdu vērtējumā, ņemot vērā ļoti ierobežoto un pasīvo prasītāju lomu pārkāpumā, un diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpumu

- 108 Prasītājas uzskata, ka Komisija nav ņēmusi vērā ļoti ierobežoto un pasīvo prasītāju lomu pārkāpumā salīdzinājumā ar trīs pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieču lomu pārkāpumā, kurā tās piedalījās vairāk nekā 20 gadus. Prasītāju dalība aprobežojoties tikai ar vienu sanākumi, kura neesot bijusi slepena, un tajā pieņemtie lēmumi esot attiekušies tikai uz dažām valstīm un nekad neesot tikuši īstenoti. Tāpat *B.* piezīmes attiecībā uz 2005. gada 11. februāra sanākumi neļaujot pierādīt, ka *F.* ir piekritis piedalīties cenu paaugstināšanā vai to vadīt. Pastāvot šādiem apstākļiem, Komisijai, nosakot naudas sodu, esot bijis jāņem vērā prasītāju pasīvā loma aizliegtās vienošanās īstenošanā.

- 109 Saskaņā ar judikatūru, ja pārkāpumu ir izdarījuši vairāki uzņēmumi, naudas sodu noteikšanā ir jāvērtē attiecīgais katra uzņēmuma dalības smagums (Tiesas 1975. gada 16. decembra spriedums apvienotajās lietās no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73 *Suiker Unie* u.c./Komisija, *Recueil*, 1663. lpp., 623. punkts, un iepriekš 33. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 92. punkts; Vispārējās tiesas 2010. gada 13. septembra spriedums lietā T-40/06 *Trioplast Industrier*/Komisija, Krājums, II-4893. lpp., 105. punkts), kas it īpaši nozīmē noteikt to attiecīgo lomu pārkāpumā to dalības šajā pārkāpumā laikā (iepriekš 32. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 150. punkts, un Vispārējās tiesas 1991. gada 17. decembra spriedums lietā T-6/89 *Enichem Anic*/Komisija, *Recueil*, II-1623. lpp., 264. punkts).
- 110 Saskaņā ar Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 29. panta trešo ievilkumu uzņēmuma pasīvā loma pārkāpuma īstenošanā ir vainu mikstinošs apstāklis. Tajā precizēts, ka šis apstāklis tiek ņemts vērā vienīgi tad, “ja attiecīgais uzņēmums sniedz pierādījumus, ka tā dalība pārkāpuma izdarīšanā ir ārkārtīgi neliela, un tādējādi pierāda, ka laikposmā, kad tas bija nelikumīgas vienošanās dalībnieks, tas faktiski šo vienošanos neīstenoja, bet veica konkurējošas darbības tirgū”. Turklāt saskaņā ar minēto 29. pantu “pašu faktu, ka uzņēmums ir piedalījies pārkāpuma izdarīšanā isāku laiku nekā citi uzņēmumi, neuzskata par vainu mikstinošu apstākli, jo tas jau ņemts vērā, nosakot pamatsummu”.
- 111 Saskaņā ar judikatūru kā apstākļus, kas var liecināt par uzņēmuma pasīvo lomu aizliegtas vienošanās īstenošanā, var ņemt vērā tā dalības sanāksmēs gadījuma raksturu, salīdzinot ar parastajiem vienošanās dalībniekiem, tā novēloto ienākšanu tirgū, kas ir pārkāpuma priekšmets, neatkarīgi no uzņēmuma dalības tajā ilguma vai arī tiešus paziņojumus šajā ziņā, kurus ir pauduši to pārējo uzņēmumu pārstāvji, kas piedalījušies pārkāpumā (skat. iepriekš 106. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu lietā *BPB de Eendracht*/Komisija, 343. punkts, un Vispārējās tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 168. punkts). Šajā ziņā faktiem, ka uzņēmums ne tik regulāri ir piedalījies aizliegtās vienošanās sanāksmēs vai saņēmis tikai konkurenta vienpusēji sniegtu informāciju, acīmredzami nepaužot atturīgu attieksmi vai iebildumus, nevar būt nekādas nozīmes, lai konstatētu šī uzņēmuma pasīvo lomu aizliegtās vienošanās īstenošanā (iepriekš 45. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās “Cements”, 1849. punkts).
- 112 Izskatāmajā lietā, pirmkārt, no 79. punkta iepriekš izriet, ka prasītājas piedalījās aizliegtās vienošanās īstenošanā no 2004. gada 20. aprīļa. Tāpat ir jāatgādina, ka 2004. gada 20. aprīļa sanāksmē un 2004. gada 15. jūnija telefona sarunā prasītājas informēja savus konkurentus par to nākotnes darbībām tirgū un, nepaužot nekādus iebildumus, saņēma no *Pilkington* informāciju attiecībā uz nolīgumiem par cenu paaugstināšanu, ko iecerējušas trīs pārējās aizliegtās vienošanās dalībnieces. Prasītājas piedalījās aizliegtās vienošanās sanāksmēs 2004. gada 2. decembrī un 2005. gada 11. februārī, tieši nenorobežojoties no pret konkurenci vērstajām diskusijām, kas notika šajās sanāksmēs. Tāpat no 79. punkta iepriekš un apstrīdētā lēmuma izriet arī, ka prasītājas organizēja 2004. gada 2. decembra sanāksmi (apstrīdētā lēmuma 502. punkts). Visbeidzot, no 70. un 72. punkta iepriekš un apstrīdētā lēmuma izriet, ka 2004. gada 2. decembra un 2005. gada 11. februāra sanāksmēs prasītājas piekrita uzsākt cenu paaugstināšanu dažādos reģionos un ka tās piedalījās sensitīvas informācijas apmaiņā (apstrīdētā lēmuma 502. apsvēruma). Tādēļ to rīcību aizliegtās vienošanās īstenošanā nevar kvalificēt kā pasīvu.
- 113 Apstāklis, ka prasītājas neesot īstenojušas atsevišķus nolīgumus, par kuriem panāktas vienošanās sanāksmēs pirms 2004. gada 2. decembra un 2005. gada 11. februāra sanāksmes, nav pietiekams, lai tiktu pierādīts, ka tās rīkojās tirgū atbilstoši konkurences noteikumiem. Sensitīvas informācijas apmaiņa, kas notika 2004. gada 2. decembra sanāksmē un 2004. gada 15. jūnija telefona sarunā, ļauj izdarīt pretēju secinājumu. Tādējādi, pat ja sākumā prasītājas neievēroja atsevišķus nolīgumus par cenu paaugstināšanu, it īpaši attiecībā uz Baltijas valstīm, ir pierādīts, ka tās īstenoja citus nolīgumus un aktīvi sadarbojās ar trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm, tostarp sniedzot tām būtisku informāciju nolīgumu par cenām pieņemšanai un īstenošanai (skat. iepriekš 57., 59., 63. un

65. punktu). Turklāt fakts, ka 2005. gada 11. februāra sanāksmē pieņemtie nolīgumi netika īstenoti, nav izskaidrojams ar to, ka prasītājas rīkojās atbilstoši konkurences noteikumiem, bet gan drīzāk ar Komisijas veikto pārbauci uzsākšanu (skat. apstrīdētā lēmuma 296. apsvērumu).
- 114 Turklāt attiecībā uz trim pārējām aizliegtās vienošanās dalībniecēm uzliktā naudas soda aprēķinu prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā to vairākkārtējos recidīvus un nav palielinājusi to naudas sodu, lai nodrošinātu tā preventīvo iedarbību, lai gan dažām no tām apgrozījums esot būtiski lielāks nekā prasītājām. Tādēļ, atšķirīgās situācijās izturoties pret tām līdzīgi, Komisija esot pārkāpusi diskriminācijas aizlieguma principu.
- 115 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisijai ir plaša rīcības brīvība naudas soda noteikšanā (Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-283/98 P *Mo och Domsjö*/Komisija, *Recueil*, I-9855. lpp., 47. punkts; Vispārējās tiesas 2006. gada 5. decembra spriedums lietā T-303/02 *Westfalen Gassen Nederland*/Komisija, Krājums, II-4567. lpp., 151. punkts, un iepriekš 109. punktā minētais spriedums lietā *Trioplast Industrier*/Komisija, 141. punkts).
- 116 Turklāt, kā ir atgādināts iepriekš 106. punktā, diskriminācijas aizlieguma princips tiek pārkāpts tad, kad atšķirīgās situācijās tiek piemērots viens un tas pats noteikums. Ir jāprecizē, ka izskatāmajā lietā Komisija nav piemērojusi prasītājām tādus [vainu] pastiprinošus apstākļus kā recidīvs, ne arī reizināšanas koeficientu, nodrošinot naudas soda preventīvo iedarbību.
- 117 Attiecībā uz preventīvās iedarbības jēdzienu ir jāatgādina, ka tas ir viens no vērā ņemamiem faktoriem naudas soda apmēra aprēķinā. No pastāvīgās judikatūras (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française u.c.*/Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 105. un 106. punkts) izriet, ka naudas sodu, kas uzlikti par EKL 81. panta pārkāpumiem un paredzēti Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā, mērķis ir sodīt attiecīgo uzņēmumu prettiesiskās darbības, kā arī atturēt gan attiecīgos uzņēmumus, gan citus saimnieciskās darbības subjektus no Eiropas Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumiem nākotnē. Tādējādi Komisija, aprēķinot naudas soda apmēru, var ņemt vērā tostarp attiecīgā uzņēmuma lielumu un ekonomisko spēju (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Musique Diffusion française u.c.*/Komisija, 119.–121. punkts). Tomēr Komisijai, nosakot naudas soda apmēru atkarībā no konkrētā pārkāpuma smaguma un ilguma gadījumā, kad naudas sodi tiek uzlikti vairākiem vienā pārkāpumā iesaistītiem uzņēmumiem, nav jānodrošina, lai attiecīgajiem uzņēmumiem aprēķinātie naudas sodu galīgie apmēri atspoguļotu visas atšķirības starp šiem uzņēmumiem saistībā ar to kopējo apgrozījumu vai to atbilstošo apgrozījumu (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri u.c.*/Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 312. punkts).
- 118 Izskatāmajā lietā no apstrīdētā lēmuma izriet, ka, aprēķinot naudas sodu *Saint-Gobain*, tika piemērots reizināšanas koeficients, nodrošinot naudas soda preventīvo iedarbību, tādēļ ka “tā ir daudz vairāk pārstāvēta stikla nozarē” un “tās apgrozījums kopējo rādītāju kontekstā ir būtiski nozīmīgāks nekā pārējiem” (519. apsvēruma).
- 119 Attiecībā uz pārējiem uzņēmumiem, kas bija aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir jākonstatē, ka tiem netika piemērots nekāds reizināšanas koeficients. Tomēr prasītājas vienkārši apgalvo, ka *Glaverbel* apgrozījums bija trīs reizes lielāks nekā to apgrozījums, neminot *Pilkington* apgrozījumu. Ņemot vērā iepriekš 117. punktā atgādināto judikatūru, šis apstāklis, pat ja tas tiek pierādīts, pats par sevi nav pietiekams, lai tiktu uzskatīts, ka Komisijai bija jāpiemēro reizināšanas koeficients, nodrošinot naudas soda preventīvo iedarbību.
- 120 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija ir ņēmusi vērā atšķirības to uzņēmumu situācijās, kuri bijuši aizliegtās vienošanās dalībnieki, nosakot eventuālo reizināšanas koeficientu, lai nodrošinātu naudas soda preventīvo iedarbību.

- 121 Attiecībā uz argumentu par to, ka *Saint-Gobain* un *Glaverbel* nav palielināts naudas sods par recidīvu, konkrēti, par maksimālo laikposmu, pēc kura recidīvs nevar tikt ņemts vērā, ir jāuzsver, ka ne Regulā Nr. 1/2003, ne Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai nav paredzēts tāds laikposms un ka ar šāda laikposma neesamību netiek pārkāpts tiesiskās noteiktības princips (Tiesas 2010. gada 17. jūnija spriedums lietā C-413/08 P *Lafarge*/Komisija, Krājums, I-5361. lpp., 66. un 67. punkts).
- 122 Turklāt saskaņā ar samērīguma principu tiek prasīts, ka, lai novērtētu uzņēmuma tendenci pārkāpt konkurences tiesību normas, ir jāņem vērā laikposms starp attiecīgo pārkāpumu un iepriekšējo šajās normās noteikto pienākumu neizpildi. Tādēļ saistībā ar Komisijas aktu konkurences tiesību jomā tiesiskuma kontroli tiesai var lūgt pārbaudīt, vai Komisija, recidīva dēļ palielinot uzlikto naudas sodu, ir ievērojusi minēto principu un, konkrētāk, vai tāda palielināšana, ņemot vērā tostarp laikposmu starp attiecīgo pārkāpumu un iepriekšējo konkurences tiesību normas noteikto pienākumu neizpildi, ir nepieciešama (iepriekš 121. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge*/Komisija, 70. punkts).
- 123 Izskatāmajā lietā Komisija norāda, ka ir pagājuši vairāk nekā piecpadsmit gadi no otrā pārkāpuma, ko izdarījuši abi šie uzņēmumi, sākuma un ka, pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, starp pirmo un otro pārkāpumu nav tikusi konstatēta turpinātība. Šis laikposms neļauj apstiprināt šo uzņēmumu tendenci pārkāpt konkurences tiesību normas. Tādēļ ir jāuzskata, ka Komisija nav pārkāpusi diskriminācijas aizlieguma principu, uzskatot, ka laikposms starp diviem pārkāpumiem ir pietiekami ilgs, lai izslēgtu *Saint-Gobain* un *Glaverbel* uzliktā naudas soda palielināšanu recidīva dēļ.
- 124 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, šis pamats un attiecīgi visi prasītāju prasījumi saistībā ar naudas soda samazināšanu ir jānoraida.

Par Komisijas atsauču uz Pilkington atbildi uz paziņojumu par iebildumiem pieņemamību

- 125 Tiesas sēdē prasītājas izvirzīja iebildi par Komisijas atsauču, kuras tā savā iebildumu rakstā un 2012. gada 23. janvāra atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumiem veikusi uz *Pilkington* atbildi uz paziņojumu par iebildumiem, nepieņemamību, motivējot ar to, ka administratīvajā procesā tām nebija pieejams minētais dokuments un tādēļ tām nebija zināms tā saturs. Tās precizēja, ka Komisija, nepārkāpjot to tiesības uz aizstāvību, nevarēja izmantot minēto atbildi kā apsūdzošu dokumentu.
- 126 Komisija norādīja, ka šajā atsaucēs nav ietverti prasītājas apsūdzoši elementi un ka tās nav nepieciešamas lietas risinājumam.
- 127 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no visa iepriekš minētā izriet, ka Vispārējai tiesai lietas atrisinājumam nav nepieciešamas atsauces, kuras Komisija savā iebildumu rakstā un 2012. gada 23. janvāra atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumiem veikusi uz *Pilkington* atbildi uz paziņojumu par iebildumiem. Tādēļ nav jāņem vērā prasītāju izvirzītajiem iebildumiem par nepieņemamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 128 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tām jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***Guardian Industries Corp. un Guardian Europe Sàrl* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Fragoso

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā, 2012. gada 27. septembrī.

[Paraksti]